

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ז תמוז תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין נא | דף הכולל: גיטין נ.
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"א סעיף י"א עד סימן קנ"ב.

כך תעבירו את חוויית ימי בין המצרים לילדי הגיל הרך - מאת המחנך הצעיר הרב דוד משה בוקסבוים ז"ל שנפטר בחטף

הרב דוד משה בוקסבוים ז"ל נפטר בחטף לאחר ניתוח שהסתבך, והותיר תשעה יתומים - לפני שנתיים הוא התראיין ושיתף מהידע העשיר שלו, כיצד יש להעביר את חוויית ימי בין המצרים לילדי הגיל הרך

יעקב א. לוסטיגמן

בין המצרים בכלל ובתשעה באב בפרט. הרי השולחן ערוך כותב שראוי לכל ירא שמים שיהיה מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, ומי אינו רוצה לחנך את בני ותלמידיו להיות יראי שמים? מאידך, הילדים בימינו רגישים יותר, נפשם עדינה ופגיעה מאוד. אנחנו לא יכולים לתאר בפניהם את תיאורי החורבן במלואם, סיפורים על נשים רחמניות וכו', עלולים לזעזע אותם עמוקות, ותיאור העוללים נפוחי הכפן המתגוללים בחוצות, לא מתאים לילדים בגיל הרך. עם התהייה הזאת, כיצד יש לגשת לנושא הזה בשיחות עם ילדים, ובמיוחד עם ילדים בגילאים קטנים יותר, פנינו למחנך הוותיק הרב דוד משה בוקסבוים, מומחה לגיל הרך ומנחה הורים, לצד עבודת הקודש שהוא מבצע באופן יומיומי כמלמד תינוקות בתלמודי התורה 'איילת השחר' ו'דרכי ישר' ברמת בית שמש ג'. "מספרים שפעם חזר ילד אחד הביתה מהחידוד, וסיפר להוריו בפרוטרוט על בית המקדש ועבודת הקודש שנעשתה בו, ועל כך שנחרב בית המקדש, ולא רק אחד נחרב אלא שניים... "פנה האבא לילד", מתאר הרב בוקסבוים, "ושאל אותו: אמור לי ילדי חביבי, לשם מה היינו צריכים שני בתי מקדש? היו יותר מדי קרבנות שלא הספיק בית מקדש אחד להקריב את כולם? ובכלל, איך הם היו בנויים? האחד מעל השני, או זה לצד זה?...". הילד התבלבל ולא ידע מה לענות. למה באמת צריך שני בתי מקדש?

לפני שנתיים זכיתי לשוחח עם ידידי ורעי הטוב הרב דוד משה בוקסבוים, ולכתוב בשמו עצות מעשיות להעברת האווירה והחינוך הנכון של ימי בין המצרים, לילדי הגיל הרך. לדאבון הלב, השבוע השיב הרב בוקסבוים את נשמתו ליוצרה, לאחר ניתוח בריאטרי פשוט של קיצור קיבה, שהסתבך בצורה מזעזעת. הותיר אחריו הורים, אלמנה, אחים ואחיות ותשעה יתומים שאת רובם לא זכה להוביל אל תחת חופתם. וגם מאות תלמידים שבקושי זוכרים אותו, כי הם למדו אצלו כשהיו רק בני שלוש, אבל הם חבים לו הרבה הכרת הטוב על ההשקעה הרבה שהשקיע בהם, בפיתוחם ובטיפוחם. בעיצומם של ימי השבעה, אנו מפרסמים מחדש את הדברים שכתבנו מפיו לפני שנתיים, והתועלת שיביאו הדברים הללו להורים ולמחנכים שילמדו מהם, בוודאי יעמדו לו לזכות, ויהיו לעילוי נשמתו. חבל על דאבדון, ובעל הנחמות ינחם את הוריו, אלמנתו וילדיו, שבוודאי ימשיכו ללכת בדרך אשר חנך אותם באהבה ובמסירות..

ימי בין המצרים מציבים בפני ההורים והמחנכים אתגר לא פשוט: מצד אחד כולנו רוצים להעביר לילדים והתלמידים שלנו את חתושת האבל על חורבן בית המקדש, לחבר אותם אל ההרגשה הנוראה הזאת שמרגיש עם ישראל בגלות המרה והארוכה, לתת להם את הכלים להצטער צער עמוק ואמיתי בימי

"לדמיין את הטהרה הגדולה ששרתה אז בעם ישראל, כשכולם היו שומרים את עצמם בטהרה ובמיוחד לפני הרגל, הולכים להיטהר באפר פרה אדומה וטובלים במקוואות, כולם טהורים, אנשים נשים וטף מתכוננים בחיל וברעדה לעלות ירושלימה לבית המקדש. איזו קדושה! איזו טהרה! איזו שמחה!!!

"ועכשיו חסרנו כל אלה, אין לנו לא חטאת ולא חֲלָבִים. לא טְבִילָה ולא טְהָרָה. לא יְרוּשָׁלַיִם ולא יַעַר הַלְבָנוֹן. לא כִּיֹּר ולא כֶּנֶן. לא לְבוּנָה ולא לְחֶם הַפָּנִים. אפשר לעיין בכל הפיוט של 'כאהל הנמתח... מראה כהן' והלאה, אחרי סדר העבודה במחזור של יום הכיפורים, אפשר וגם מומלץ לעיין בקינות לתשעה באב לפני שמתחילים לדבר עם הילדים על חורבן בית המקדש, וכשנכנסים לאווירה הזאת, כל האופן בו אנחנו מעבירים לילדים את חווית האבל על חורבן בית המקדש, מקבל צורה אחרת, עמוקה יותר, יהודית יותר.

"שלב נוסף יכול להיות עם ילדים קצת יותר גדולים. לוקחים ילד שהלך לנחם את סבא שלו כשישב שבעה לא עלינו וכדו', שיספר לחברים בכתה איך נראה אבל, כמה גדול הצער כשמאבדים מישהו יקר וחשוב, וכך אנחנו מתאבלים גם על חורבן בית המקדש. הילדים מקבלים בעצם המחשה פיזית של האבל. "ולסיום, לחבר אותם לכל הטקסטים והפעולות שאנחנו עושים במשך היום, כל יום, בגלל האבל על חורבן בית המקדש. בברכת המזון אנו אומרים 'רחם נא...', 'ובנה ירושלים', בשמונה עשרה אנחנו אומרים 'ותחזינה עינינו...'. ועוד, בבית יש לנו 'זכר לחורבן' על הקיר, ובחתונה החתן שובר כוס ושמים לו אפר על הראש...

"כשאנחנו מחברים את זיכרון המקדש וחורבנו בהתנהלות היומיומית, הילדים מקבלים חיבור נוסף וזאת הדרך הנכונה והבריאה ביותר עבור כל ילד, לחוות את חורבן בית המקדש. בלי סיפורי זוועה שלא מתאימים לגיל שלו, אבל כן עם צער עמוק וכנה על כך שאין לנו לא כהן ולא משרת, ואין לנו את בית המקדש לכפר על כל עוונותינו".

הילדים מתחילים לחוש את הנושא של האבל ברמה האישית. זה מעלה אותם ברמה בשביל לדעת מה עלינו לעשות כדי להתאבל על חורבן הבית. כמובן לא להפסיק לדבר על זה, כשמברכים בברכת המזון על ירושלים עירך ועל ציון ובנה ירושלים, להסביר לילדים מה זה רצה. גם מי שלא נוטל ידיים, בברכת על המחיה אומרים את הנושא שמזכירים את ירושלים, ולמה מזכירים. וכמובן שאנחנו בברכה השלישית לפני האחרונה ברצה מתפללים ומייחלים ותחזינה עינינו בשובך ברחמים.

ושנזכה באמת לבנין בית המקדש במהרה בימינו אמן. המחנך הרב דוד משה בוקסבוים זצ"ל היה מלמד רבות בשנים, זיכה רבים וזכה. ראינו לנכון לפרסם את השיחה שקיימנו איתו אשתקד. שיהיו הדברים לע"נ על שנהג בנו טובת עין ונתן טיפים מועילים לחינוך הילדים בימי בין המצרים, וכעת השיב נשמתו ליוצרה, לאחר ניתוח שהסתבך רח"ל.

"הסיפור הזה, בין אם היה ובין אם לא היה, ממחיש לנו כמה שלפעמים אפשר לדבר על החורבן ולעסוק בו בהרחבה ואפילו עם תיאורים צבעוניים, אבל הילד יישאר בלי לדעת את הדברים הבסיסיים ביותר.

"לצערנו, רובנו לא יודעים את כל הפרטים והעניינים של בית המקדש. הנושא הזה קצת רחוק מאתנו, אחרי אלפי שנות גלות. אנחנו לא חיים את האווירה, אנחנו לא באמת מרגישים מה חסר לנו, ולכן גם האבל הוא לא אותו אבל. אנחנו זקוקים לכל מדרשי חז"ל המגיעים בנוסף כדי להרגיש את האבל. אנחנו יכולים להתחבר לטירוף של אנשים רעבים אחרי שנים של רעב הולך ומחריף. אנחנו יכולים להזיל דמעה כשאנחנו חושבים על אותם מאות ילדים וילדות שנאלצו לקפוץ למים כדי לשמור על יהדותם.

"אנחנו יכולים להתחבר לטרגדיות האנושיות שהיו בחורבן, אבל כמה מאתנו יכולים להוריד דמעה כי אין לנו מזבח להקריב עליו קרבנות?

"כמה מאתנו מסוגלים לבכות בכי תמרורים כשהם חושבים על כך שמחר בבוקר לא נזכה להקריב תמיד של שחר?"
"והאמת היא שזה הוא האבל האמיתי והעמוק של תשעה באב. כי אסונות היו תמיד. גם אסונות בקנה מידה ענק כמו בשואה הנוראה היו לנו. מסעי צלב, פרעות, פוגרומים. חסרות צרות בעם היהודי?"

"אבל תשעה באב זה יום ייחודי כי בו איבדנו את בית המקדש, שזה הרבה יותר מכל האסונות האלו כי הוא כולל את האסונות האלו בתוכו. אם היה לנו בית מקדש לא היתה לנו שואה ולא היו קורים כל האסונות המחרידים האחרים שקרו לעם ישראל.

"כשמלמד ניגש לילדים לספר להם על החורבן, הוא חייב קודם כל להרגיש את זה בלב שלו. אי אפשר להעביר לילדים תחושת צער שאתה לא חווה אותו בעצמך! זה אף פעם לא יצליח. הצער חייב לבוא מהלב, ורק ככה הוא יכול להיכנס ללבו של הילד.

"ולכן, אין צורך להזכיר את מדרשי חז"ל הללו בפני ילדים רכים. זה מגיע עם הגיל, כל ילד וקצב הבשלות הנפשית שלו. כשהילד שלך בן שלוש, אתה לא אומר לו שיש אזעקה כי עוד רגע ייפול פה טיל. אתה מסביר לו שזה סוג של משחק שאנחנו עושים תחרות עם האזעקה לראות מי מגיע ראשון למקלט.

"כשהילד יגדל, כבר תדע לבד מתי אתה יכול לחשוף אותו אט אט למידע המלא, כך גם לגבי אגדות החורבן ולגבי כל דבר אחר. ההורים מרגישים לבד מתי ראוי לספר.

"לעומת זאת את תחושת הצער אפשר להעביר גם בגיל צעיר מאוד, אבל רק אם אתה עצמך מצטער באמת ובתמים.

"ולכן צריך לעסוק בענייני בית המקדש לפני שמתחילים לדבר על זה עם הילדים. לקרוא תיאורים של העבודה, ללמוד על עשרת הניסים שנעשו בבית המקדש, לדמיין את העלייה לרגל, את השמחה והעליזות ששרו על פני כולם כשעלינו לירושלים.

**"אל דאגה" - השיב להם רבי שמואל - "אני כבר
אמצא בעל תפילה"... גם כאשר התקרבו הימים
הנוראים, הרגיע רבי שמואל את הגבאים ואמר:
"יש בעל תפילה... אין לכם מה לדאוג...!"**

הרב ישראל ליוש על פסקי הלכה שספוגים באהבת הבריות...

הרב ישראל ליוש

**וְהִיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא
לְאַלְקָיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כה יג)**

פרשת פנחס וימי בין המצרים נזדמנו להם לפונדק אחד, וקשר אמיץ יש בין השניים, ונבאר: חורבן הבית והצרות שתקפו את עם ישראל, היו עונש עבור העוון החמור 'שנאת חினם'. ותכלית הצומות ומנהגי האבלות בימים אלו, הם כדי שנשיב אל ליבנו את סיבת הצער והיגון, וממילא נתעורר ונחזור בתשובה על החטאים הללו שגרמו את סיבת האבלות, וממשיכים ומונעים את השמחה בבנין בית המקדש, כמו שאחז"ל 'כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, מעלין עליו כאילו החריבו', כי אינו מתקן את החטאים שגרמו לחורבן הנורא והאיום.

ותיקון החטאים, ע"י אהבת הבריות וריבוי מעשי 'אהבת חנינם' גורמים לבנין חורבה ועוד חורבה מחורבות ירושלים, עד התיקון השלם בבנין בית המקדש במהרה בימינו, אמן!

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו של הקב"ה מעל בני ישראל, כאשר עשה מעשה קנאות והרג את זמרי בן סלוא שחטא לאלוקיו. היה מקום לומר שגם אם המעשה הזה לא נבע מתוך שנאה אישית לזמרי, אבל הוא ודאי לא מעשה של אהבה רבה לנהרג. אך התורה מעידה שלא כך הוא, אלא מעשה הקנאה הזה נבע מתוך אהבת ישראל אמיתית, לכן ייחסה אותו התורה אחר אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, לא כדי לספר לנו סיפורי משפחה והצגת מגילת יוחסין, אלא כדי שנדע מאין נבעה הקנאות הזו? מהיכן שאב פנחס את התעוזה והאומץ להרוג נשיא שבט מישראל? לא שנאה הניעה אותו, אדרבה, אהבת חנינם, כדוגמת סבו אהרן הכהן, היא זו שפעמה בו, ומכוחה ובשמה הוא הרג את החוטא והשיב בזה את חמת הקב"ה מעל בני ישראל.

זו גם הסיבה שהשכר שקיבל עבור פעולתו הוא ברית שלום. אילו היה זה מעשה שנאה, אף אם היה לו מצוה לשנוא את החוטא, הוא לא היה מקבל דוקא שכר בדמות ברית שלום, הרי אין זה מידה כנגד מידה לתת ברית שלום למצוה שיש בה מאפיינים של שנאה. אבל דוקא משום שההרג הזה היה כאמור מעשה של אהבה, מתבקש שהשכר יהיה ברית שלום, כי מעשהו של פנחס הרבה שלום ואהבה בין הקב"ה ועם ישראל.

עפ"י"ז נבין מדוע התורה כותבת: 'וְהִיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְקָיו וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', הוא לא

קיבל את השכר עבור זה שהוא העביר את העבירה ואת החוטא מן העולם, אלא עבור המניע, הקנאה לאלוקיו והכפרה לעם ישראל. לכן, על אף שהמעשה הזה היה כה נעלה וחשוב, הקב"ה לא ציוה לעשותו, אלא פנחס עשה זאת מעצמו, כי היא נבעה מעומק ליבו הטהור, האוהב והמקנא לאלוקיו. רק כך, כאשר עושים זאת בלי ציווי, אלא מתוך רצון אישי פנימי ואמיתי, אפשר להעיד שהוא נעשה לשם שמיים, מתוך כוונה כנה נטולת פניו ונגיעות. 'הבועל ארמית קנאין פוגעין בו', מדינא אינו חייב מיתה. רק הקנאים, אלו שאהבת הבריות וקנאת ה' בוערת בהם, הורגים אותו מעצמם, מבלי שיוירו להם הלכה.

אהבת ישראל היוקדת בליבותיהם של גדולי ישראל, הותירה בעולם התורה וההלכה פסקים רבים שהוכרעו עפ"י הנחת יסוד זו: אהבת ישראל קודמת לכל...

מנהל מוסד תורני גדול בירושלים הלך לעולמו, ובאמצע ימי השבעה נזקקו חברי ההנהלה להחתיים מסמכים חשובים בחותמת המוסד. אלא שהיא היתה מונחת בביתו של מנהל המוסד שנפטר זה עתה, והם הסתפקו האם מן הראוי לבקש מהאלמנה את החותמת.

חברי ההנהלה הציגו את השאלה לפני מרן הרב מבריסק ז"ע, והוא פסק על אתר שבשום אופן לא יבקשו ממנה את החותמת באמצע ימי השבעה, ולשאלתם: מדוע? הרי המוסד עלול להפסיד מכך רבות, אם לא ייחתמו המסמכים! השיב: "עדיף שייסגר המוסד, ולא נצער אלמנה...!"

ברוח הרגש זה מסופר על הגאון רבי שמואל יודלביץ זצ"ל, חתנו של הגאון רבי אריה לוי זצ"ל...

הרב של בית הכנסת בו היה רגיל להתפלל נפטר לבית עולמו, והנה הגיע יום הכיפורים אחר תפילת 'כל נדרי', אז היה רגיל הרב לומר דברי כיבושין לציבור המתפללים, ועתה לאחר פטירתו, ביקשו הגבאים והמתפללים מרבי שמואל, שהיה מגיד מישרים נודע, שימלא את מקומו ויאמר דברי מוסר למתפללי בית הכנסת, אך הוא סירב לבקשתם בכל תוקף, והסביר: "בעזרת הנשים יושבת אלמנתו הטריה של הרב זצ"ל, כאשר היא תשמע את דרשתו,

גם כאשר התקרבו הימים הנוראים, הרגיע רבי שמואל את הגבאים ואמר: "יש בעל תפילה... אין לכן מה לדאוג...!"
רק בערב ראש השנה ממש, גילה להם רבי שמואל שבעל התפילה יהיה בנו של בעל התפילה שנפטר.
"רבינו... - תמהו המתפללים - "הרי הוא אבֵל ונהגו שאבֵל אינו מתפלל..."

"גם אני יודע את ההלכה הזו" - השיב להם רבי שמואל - "אלא שהלכה זו שאבֵל אינו מתפלל הוא משום 'כבוד הציבור'. אם אלמנת הבעל תפילה תשב בעזרת הנשים ותשמע בעל תפילה אחר יכאב לה הדבר מאוד, ואילו אם בנה ייגש לפני העמוד היא תצטער פחות, אין לכם כבוד הציבור גדול מהפחתת צערה של אלמנה..."

ליבה ייצבט מצער, היא תהרהר בליבה: 'הנה זה עתה בעלי נפטר, וכבר מצאו לו מחליף והוא אינו חסר לאף אחד...' כיצד אוכל לעשות זאת, לומר דברי מוסר ובו בעת לצער אלמנה...?! אפילו שחלק מהציבור היו מתעוררים מדרשת, אין המטרה מקדשת את האמצעים שיש בהם כדי לצער אלמנה בישראל...!"

כך גם היה בירושלים כאשר נפטר בעל התפילה בימים הנוראים, והגבאים שאלו את הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל: מי ימלא את מקומו?
"אל דאגה" - השיב להם רבי שמואל - "אני כבר אמצא בעל תפילה..."

**אדם עוצר את חברו, ואומר לו בהתרגשות,
"שמעת מה קרה הבוקר בירושלים? מה?? לא
שמעת, אתה לא מעודכן?" "מה קרה? פיגוע?"
"לא, לא פיגוע. מה שקרה זה, שלא הקריבו היום
שני כבשים בבוקר" ... "אתה צוחק עלי?"**

מי יבין גודל האבידה • על מה אנחנו מקוננים ובוכים בימי בין המצרים?

אנחנו, עם כל הכבוד, דומים לאותו עני. אנחנו בוכים, "אוי, שיבוא כבר המשיח", והבכייה שלנו היא על הצרות, על הפיגועים והמחבלים, ועל בעיות בריאות ושאר מכות, ר"ל.
אבל זו בכייה על השקל.
הבעיה הרבה יותר גדולה - היינו עם הקב"ה, בשולחנו של מקום, ונזרקנו משם...

יהודי, אל תשכח!

על חג הסוכות נאמר: "ושמחת בחגך" (דברים טז, יד). זהו יום של שמחה גדולה.
והנה ביום טוב ראשון של החג, בתפילת מוסף, פתאום מתחילים לבכות - "ומפני חטאינו גלינו מארצנו..."
כך גם ביום טוב ראשון של פסח, ובכל ימי חול המועד של הרגלים. בתוך כל שמחת החג הגדולה - שהיא באמת גדולה, למי שמבין מהי קדושת החג - פתאום, 'איכה'. "ומפני חטאינו גלינו מארצנו, ונתרחקנו מעל אדמתו, ואין יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש..."

אדם עוצר את חברו, ואומר לו בהתרגשות, "שמעת מה קרה הבוקר בירושלים? מה?? לא שמעת, אתה לא מעודכן?"
"מה קרה? פיגוע?"
"לא, לא פיגוע. מה שקרה זה, שלא הקריבו היום שני כבשים בבוקר..."

בכייה על השקל...

על מה אנחנו מקוננים ובוכים בימי בין המצרים?
כמובן, בוכים ומתאבלים על חורבן בית המקדש, אבל האמת היא שעלינו לקונן גם על חורבן המושג 'חורבן בית המקדש'.
אפילו להתאבל כראוי על החורבן כבר איננו יודעים, מאחר שאין לנו צל של מושג מהי האבידה הנוראה שאיבדנו בחורבן.
תשאלו אדם ברחוב, "חסר לך בית המקדש?" והוא יאמר: "אה, לא ממש. אני מתפלל לקב"ה שלא יהיו צרות, שלא יהיו פיגועים, שכל הבעיות והקשיים יסתדרו, איכשהו..."
אבל איפה העיקר?

אוי להם לבנים שהוגלו משולחן אביהם!

שמעתי מעין משל **מרבי חזקיהו מישקובסקי** שליט"א:
כאשר מרן הרב שך זצ"ל נפטר, היה אבל גדול. כולם בכו על גדול הדור, על מנהיג הדור שמסר את הנפש בשביל הדור. כולם בכו, וגם אדם עני אחד עמד בצד ובכה.
"למה אתה בוכה?"

"איזו שאלה... למה אני בוכה?! בכל יום שאספתי כסף בשיבת פוניבז', הוא נתן לי שקל. עכשיו, מי ייתן לי את השקל הזה בכל יום?"

על זה אתה בוכה?! על השקל שתפסיק לקבל? איבדנו את הרב שך, את ראש הישיבה הגדול. איבדנו את מי שנשא על כתפיו את עול הדור באהבת אין קץ, במסירות שאין לה שיעור... איבדנו את גדול הדור, ואתה בוכה על השקל?!
!"

"אתה צוחק עלי?"

וכדאי בזיון וקצף.

את קרבן התמיד של שחר לא הקריבו היום, ואנחנו מטיילים רגועים?! איך זה?

אנחנו כבר כל כך רחוקים, שקשה לנו לקלוט את עוצם הצרה והצער.

לפני זמן מה עברתי דירה. היינו צריכים לשפץ את הדירה החדשה, לשבור קירות, לסייד ולצבוע. הכל כבר היה, פחות או יותר, מתוקן ומושלם, כשנזכרתי - אוי ויי! איך יכולתי לשכוח זכר לחורבן?!

טפחתי על כתפו של השיפוצניק, ואמרתי לו, "תראה, כאן צריך לגרד. בדיוק פה, מול הפתח".

"מה??" השיפוצניק החילוני חשב שהשתגעתי. "הכל צבוע כל

כך יפה, חלק, מה פתאום לקלקל?"

הלכה היא, מדברי הגמרא, ומובאת בפוסקים. וזה לשון הרמב"ם (הלכות תענית פ"ה הי"ב): "משחרב בית המקדש, תיקנו חכמים שהיו באותו הדור, שאין בונין לעולם בניין מסוייד ומכוויר כבניין המלכים, אלא טח ביתו בטיט וסד בסיד, ומשייר מקום אמה על אמה כנגד הפתח בלא סיד".

מה משדרים לנו? מה מלמדים אותנו פה?

ר' ייד, אין לך דירה מסודרת ומושלמת. כל עוד בית המקדש לא קיים, גם הבית שלנו 'לא קיים'.

"אל תקרי הלכות אלא הליכות". ההלכות הן אורח חיים, הן מכוונות את מעשינו ואת אופן התנהגותנו. ההלכות הן גם "הליכות", אופן המחשבה והרגשות.

נכנסים לבית, ופתאום רואים זכר לחורבן. האבל על חורבן בית המקדש הוא חלק מחיי היומיום שלנו.

הבן עומד להתחתן, וכולם מתרגשים ושמחים, וקונים ומתכוננים, ואז מגיע הערב הגדול. הדקות חולפות, רגע השיא מגיע - עריכת החופה, ונתנית הטבעת, "הרי את מקודשת..." ובעיצומה של ההתרגשות הגדולה, מביאים כוס, בום! דורכים ושוברים.

הצלם עומד דרוך, מכוון את החתן להניח את הרגל על הכוס בזווית האידיאלית לתמונה ולהסרטה.

לא, ידידי, זה לא בשביל האלבום הרגיל או הדיגיטלי. זה זכר לחורבן, בעיצומה של השמחה.

יהודי, אל תשכח! כל עוד אין לנו בית מקדש, שמחתנו לא שלמה.

היה לנו בית מקדש, ובעוונותינו הרבים איבדנו אותו.

להצטער בצער השכינה

להתאבל באמת ובתמים על ירושלים הוא מן הדברים הקשים ביותר.

כשמגיעים לאלול וליום הדין, אנחנו יודעים, פחות או יותר, מה עלינו לעשות. חוזרים בתשובה, עושים חשבון נפש, מקבלים קבלות טובות, ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

אבל מה רוצים מאיתנו בחודש אב?

רוצים שנרגיש את הצער על חורבן בית המקדש. ככל שנהיה יותר קרובים אל ה', נרגיש יותר את צער השכינה.

גם מרן ראש הישיבה, **רבי אהרן לייב שטיינמן** זצ"ל, עורר על עניין זה, בבואו יום אחד לקריית ספר.

שמונה מאות אברכים ישבו מולו, והוא אמר להם: "רבותי, הייתם פעם בים בבין הזמנים? ראיתם פעם, איך אבא מחפש ילד בן שלוש שאבד? "איפה מוטי, איפה הוא??"

שעה חולפת, וגם שעתיים, והמציל מכריז - "מי ראה ילד קטן עם גלגל ים כחול?" האבא שרוי בדאגה איומה, בצער ובלחץ נוראים. איפה הילד??

פתאום מגיע אדם אחד, מביא איתו את הילד. הוא מצא את הילד משחק בממטרה.

אוי! לראות את השמחה של האבא! כמה הוא מודה לאותו אדם, שמצא והביא לו את הבן האבוד!

לרבנו של עולם יש כל כך הרבה ילדים קטנים, שהולכים לאיבוד... איך אתם יכולים לשבת פה רגועים, כשיש צער כזה לשכינה?!

אנשים גדולים חיים באטמוספירה אחרת. הם קרובים אל הקב"ה, הם חשים את צער השכינה בגלות.

בגמרא (ברכות יג ע"א) מובא: "...בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהא שמייה הגדול מבורך, הקב"ה מנענע ראשו ואומר, אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך [אשרי כל זמן שהיה קילוס זה בתוך בית המקדש - רש"י]. מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם".

בפסוק בתהילים (קמז, ב) נאמר: "בונה ירושלים ה', נדחי ישראל יכנס".

איך זוכים ל"בונה ירושלים"? - ע"י "נדחי ישראל יכנס", שמחזירים ומכנסים עוד יהודים לאבינו שבשמיים.

(רבי ישראל מאיר שושן שליט"א - דורש טוב בין המיצרים)

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אף פעם לא חשבתי בכלל על כיוון של חנות רהיטים,
הייתי מועמד בבחירות לפני כמה שנים, והמועמד
שהתחרה מולי היה נחוש בדעתו להוריד אותי. מה
הוא עשה? הוא פרסם בכל מקום פרסומת למזרנים
בחצי מחיר, עם מספר הפלאפון האישי שלי...

לא נתכחן פנחס באותה שעה - לטובתו!

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם (כה, יג)

ומקבל את הדין באהבה.

ב"דעת זקנים מבעלי התוספות" מובאת קושיה: איך הרג פנחס הכהן את זמרי, ועל ידי כך נטמא למת?
ומתרחץ שם, שרק לאחר שהרג את זמרי התקדש פנחס לכהונה.
הקב"ה, שהכל גלוי וידוע לפניו, ידע שעתיד זמרי לחטוא, וידע
שבעת שיחטא זמרי תתעלם ההלכה ממשה רבנו ומכל הנשיאים,
ויהיו כולם יושבים ובוכים ולא ידעו מה לעשות. והיחיד מכל בני
ישראל שיקום ויעשה מעשה, ויציל את ישראל, יהיה פנחס בן
אלעזר הכהן, ששמע את ההלכה ממשה רבנו בהר סיני.
אילו היה פנחס כהן באותה שעה, לא היה יכול להרוג את
זמרי, כי לכהן אסור להיטמא למתים.

מה עשה הקב"ה?

הקב"ה ציווה, שלא יתקדש פנחס לכהונה בעת שהתקדשו
אהרן הכהן ובניו, כדי שהוא יוכל לקנא קנאת ה' במעשה זמרי.
במעשה זה עשה פנחס קידוש השם גדול, והציל את כל כלל
ישראל מחרון אף, כפי שנאמר "ולא כיליתי בהם".
ולאחר מעשהו של פנחס, לא זו בלבד שנתקדש לכהונה כמו
יתר בני אהרן, אלא שזכה גם לכהונה גדולה, והוא חי לעולם
והתעלה לדרגה של מלאך.

כדי שפנחס יוכל לקבל את כל השכר העצום הזה, לא ניתנה
לו כהונה בזמן ששאר בני אהרן התקדשו לכהונה. במשך ארבעים
שנה אמרו עליו שהוא "מקופח", וביזו אותו שלא נבחר לכהונה
מחמת פחיתות שיש בו, שפיטם אבי-אמו עגלים לעבודה זרה.
ומה מתברר? שהאמת בדיוק הפוכה: דווקא מחמת מעלתו,
ורק לטובתו, המתין הקב"ה ולא נתן לו את הכהונה עם שאר בני
אהרן - כדי לתת לו את השכר הגדול בעולם.

איזה מוסר השכל אנחנו יכולים וצריכים ללמוד מכאן?
הרבה פעמים יש לאדם ניסיונות לא פשוטים בחיים, יש קשיים
ובעיות, והבן אדם צועק: למה זה קורה לי? למה כל זה בא עלי?
הוא לא מבין, שהניסיון הזה הוא חסד עצום עבורו.
קרח שצעק והתמרמר - איבד הכל. פנחס הכהן שלא צעק,
אלא קיבל באהבה - זכה לשכר הגדול מפל.

השליח המיוחד שהביא את העושר...

שמעתי ממכר שלי סיפור מאד מעניין:

המכר הזה נסע לקנות רהיטים בחנות רהיטים ענקית, שיש לה

השניים שהרגישו "מקופחים"...

בספר "בן איש חי" מובא, שכאשר חטאו ישראל בעגל, פנחס
היה מהיחידים שלא חטאו. פנחס, שהיה אז כבן שלוש-עשרה
שנים, הלך אל משה רבנו, להר סיני. שם למד פנחס תורה ממשה
רבנו, ושם שמע ממשה רבנו את ההלכה שהבועל ארמית קנאים
פוגעים בו.

בעת שחטא זמרי, אמר פנחס למשה רבנו (סנהדרין פב ע"א):
"אחי אבי אבא, לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני, הבועל את
כותית קנאין פוגעין בו".

זו הסיבה שאמר פנחס בלשון יחיד - "לימדתי רבנו", כי למד
את ההלכה ביחידות, לא עם כל שאר בני ישראל.

הגמרא (זבחים קא ע"ב) אומרת: "לא נתכחן פנחס עד שהרגו
לזמרי, דכתיב והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם".

קדושת הכהונה חלה רק על צאצאי אהרן, שנולדו אחרי
שאהרן עצמו התקדש לכהונה. ובזמן שהתקדש אהרן לכהונה,
כבר היה פנחס בחיים, ולכן לא זכה באותה עת להתקדש לכהונה.
האחים של פנחס, שנולדו אחרי חנוכת המשכן שבה התקדש
אהרן, והאחיינים של פנחס, כולם היו כהנים לה'. כולם עובדים
במשכן, כולם אוכלים תרומה, כולם אוכלים קדשים. לכאורה,
נראה כאילו פנחס "מקופח", שהרי עד מעשה זמרי הוא לא זכה
לכהונה. לא מדובר בתקופה קצרה, לא בשנה או שנתיים, וגם לא
בשלוש שנים. פנחס קיבל את הכהונה רק כאשר הגיעו ישראל
לערבות מואב, בתום הארבעים שנה.

שניים היו, לכאורה, מקופחים - פנחס וקרח.

קרח בא וחלק על משה רבנו במחלוקת נוראה, כי לא הסכים
ש"יקפחו" אותו, כביכול. ומה קרה איתו? - הוא איבד את הכל.
פנחס שתק וקיבל באהבה.

ולא זו בלבד שנמנעה מפנחס הכהונה, אלא שהיו השבטים
מבזים אותו, והיו אומרים: "ראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו
עגלים לעבודת כוכבים, יהרוג נשיא מישראל" (סוטה מג ע"א).
השבטים אמרו: תראו, ה' לא בוחר בו להיות כהן. ולמה? כי הוא
אמנם צאצא של אהרן הכהן מצד אבא שלו, אבל מצד אמא שלו
יש לו קופה של שרצים, שפיטם אבי-אמו עגלים לעבודה זרה.
ומה עושה פנחס כשהוא שומע את כל הביזיונות? הוא שותק

אותו, 'אתה רוצה מזרן? איזה מזרן? איזה עובי? איזה רוחב?' רשמתי אלף וארבע מאות מזרנים שהזמינו.

"התקשרתי לבעל מפעל של מזרנים ואמרתי לו: 'אני רוצה לקנות ממך אלף וארבע מאות מזרנים, אבל תעשה לי מחיר מיוחד על הכמות הזאת.' הוא הסכים, ונתן לי הנחה גדולה. מכרתי את המזרנים ממש בזול, הרווח שלי על כל מזרן היה קטן, אבל נעשה לי שם טוב. המשכתי לקבל את ההזמנות ולשווק מזרנים, וראיתי כי טוב. כך נכנסתי לעסקי הרהיטים, וזכיתי ב"ה להצלחה גדולה מאד. "ומי הכניס אותי לכל זה? מי היה השליח לתת לי את כל העושר? - אותו אדם שעשה הכל כדי להפיל אותי ולהרגיז אותי. ברגע שהפסקתי להתרגז, קיבלתי פרנסה".

המשיך אותו אדם וסיפר: "הסיפור הזה די התפרסם, והיו כמה אנשים שרצו לזכות לאותה הצלחה. הם התחילו לפרסם שגם אצלם יש כזה מבצע, אבל הם לא קיבלו אפילו עשרים שיחות". הסיבה להצלחה יוצאת הדופן של אותו אדם לא היתה בגלל מבצע כזה או אחר. הוא זכה להצלחה הגדולה מאחר והשכיל לקבל את הייסורים באהבה.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

שם טוב בכל רחבי הארץ, ורבים באים אליה ממרחקים. לבעלים של החנות יש ב"ה פרנסה ברווח גדול מאד מהחנות הזאת.

המכר שלי דיבר עם בעל החנות, ותוך כדי שיחה שאל אותי איך הוא הגיע לעסקי הרהיטים.

אמר לו בעל החנות: "אתה רוצה לשמוע את הסיפור שלי? זה באמת סיפור יוצא דופן. אף פעם לא חשבתי בכלל על כיוון של חנות רהיטים ולא על שום חנות אחרת. הייתי מועמד בבחירות לפני כמה שנים, אבל המועמד שהתחרה מולי היה נחוש בדעתו להוריד אותי. מה הוא עשה? הוא פרסם בכל הרשתות החברתיות פרסומת למזרנים בחצי מחיר, עם מספר הפלאפון האישי שלי. קיבלתי מאות שיחות! קשה לקלוט איזו הצפה זאת היתה!

"בפעמים הראשונות קיבלתי את השיחה, ואמרתי: 'אני לא מבין למה אתם מתקשרים אלי, אני לא מוכר מזרנים'. אחרי עשרים שיחות חשבתי אולי להחליף מספר, אבל זה לא היה פשוט עבורי, כי כולם מכירים אותי במספר הזה. וחוף מזה, אם אני אחליף מספר, הוא יוכל לפרסם את המספר החדש. בחמישים השיחות הראשונות הייתי מתעצבן, אבל אחר כך החלטתי על שינוי מוחלט של הגישה. בכל פעם שמישהו התקשר, שאלתי

בעליית ה'מפטיר' התכבד חתן צעיר שאמור להינשא בשבוע הבא. ואז התרחש לנגד עיניהם מחזה מוזר: מיד כשפתח החתן לברך את ברכת התורה, התחיל הרבי להרעיש בקולו ולדפוק בידיו על השולחן ולרקוע ברגליו בקול רעש גדול, בלהט ובהתלהבות

שלא לבייש שבט בישראל

תיבת 'נשיא' הושמטה בשלושה שבטים

בספרו "פני דוד" מזכיר החיד"א זיע"א מקום נוסף שבו באה לידי ביטוי הזהירות בכבודו של שבט שמעון, שאיבד את נשיאו: בפרשת מסעי מפורטים שמות הנשיאים אשר הצטוו מאת ה' ועל ידי משה על נחלת הארץ, יחד עם אלעזר הכהן ויהושע בן נון, וכך נאמר שם: "וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים לְמִטָּה יְהוּדָה כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה, וְלְמִטָּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן שְׁמוּאֵל בֶּן עֲמִיהוּד, לְמִטָּה בְּנֵימִן אֶלְיָדָד בֶּן פְּסֹלֹן, וְלְמִטָּה בְּנֵי דָן נָשִׂיא בָקִי בֶן יִגְלִי, לְבְנֵי יוֹסֵף לְמִטָּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה נָשִׂיא חֲנִיָּאל בֶּן אֶפְדֹ" (במדבר לד, יט-כג).

בשלושת השבטים שהוזכרו ראשונים - יהודה שמעון ובנימין - לא נכתבה המילה 'נשיא', ואילו בשאר כל השבטים המצוינים בהמשך, כן הוקדמה המילה 'נשיא' לשמו של נשיא השבט. מדוע?

החיד"א מביא חמשה טעמים בשם רבי ניסים גאון, ביניהם: יהודה הוא שבט המלכות, ולא נזקק לתואר נשיא, שהוא נמוך יותר ממלך; שבט בנימין זכה להיות אושפיזיכנייה לשכינה הקדושה, שבית המקדש נבנה בחלקו; שבט שמעון לא הוזכר בו

הנשיאים לא יצאו למלחמת מדין

לאחר שהכשילו בנות מדין את בני ישראל, ובתוכם את נשיא שבט שמעון - זמרי בן סלוא, אשר מת בחטאו, מצווה הקב"ה את משה לצאת למלחמה במדין: "נקום נקמת בני ישראל במדיינים" (במדבר לא, ב).

ואכן, בהמשך הפסוקים נאמר: "וישלח אותם משה אלף למטה לצבא ואת פנחס" (שם, ו).

ולכאורה תמוה: מדוע לא יצאו גם נשיאי ישראל למלחמה? והלא במקומות אחרים מצינו שנצטוו בעצמם לצאת, כמו למשל בשילוח המרגלים, במנין בני ישראל או בחלוקת הארץ.

כתב על כך בעל הטורים: "והנשיאים לא שלח עימהם, כדי שלא יתבייש שבט שמעון שנהרג נשיאו".

כלומר, בזמן מלחמת מדין היה שבט שמעון מיותר מנשיאו, מחמת המעשה שאירע וסופו. וכדי שלא יתבייש בהיותו השבט היחיד ללא נשיא - הצטוו משה בעצמו לנקום במדיינים, ואילו הנשיאים לא נשלחו למלחמה.

נשיא מחמת מה שאירע לנשיאו בסוף פרשת בלק.

וכתב החיד"א שארבעת הטעמים הקודמים שהזכיר הר"ן, הרי הם צודקים ונכונים, אך הקשר ביניהם לבין השמטת המילה 'נשיא', אינו מובן דיו.

אלא, מבאר החיד"א, אצל כולם הושמטה המילה מחמת חסרונו של נשיא שבט שמעון. אמנם רק לשמעון אכן לא היה נשיא, אך כדי שלא לביישו החסירה התורה תיבת 'נשיא' גם אצל יהודה - החשוב מכולם, שנאמר בו: "אתה יודוך אחיך", וגם אצל בנימין - שחשיבותו היתה בכך שזכה להיות אושפזינייה לשכינה הקדושה.

אם אצל שבטים חשובים אלה לא מופיעה תיבת 'נשיא', הרי שאין בכך פחיתות כבוד לשבט שמעון שגם אצלו לא הוזכרה.

כך דקדקה התורה בכבודו של שבט מישראל!

לפום צערא אגרא

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע היה אומר בשם אביו הרה"ק רבי יששכר דב זי"ע, שפעם אחת שמתאפקים ולא פוגעים בזולת ומונעים ממנו בושה וכלימה, שווה כשמונים וארבע תעניות. אבל ניתן לומר כי בדורנו העני, התאפקות אחת שווה ארבע פעמים שמונים וארבע, דהיינו שלוש מאות ושלושים ושש תעניות, שהן כאחד-עשר חודשי צום.

שכרו של הנוצר את לשונו בעת תרעומת כה גדול, מפני שכאשר האדם כועס על מאן דהו ויש לו ההזדמנות לפגוע בו קשות ולביישו, עליו לגייס בנפשו כוחות על טבעיים כדי להתאפק ולגבור על יצרו. בשעת חרון אף מוטל על האדם לפעול נגד תכונותיו, כדי שלא להוציא מפיו את המילים הקשות העומדות על לשונו. וכיון ש"לפום צערא אגרא", משלמים לו משמים שכר ללא גבול ומיצרים!

היום קשה מאד לצום, כל אחד יודע את תכונות נפשו, ובכל זאת היה רבנו הקדוש בעל ה"אמרי חיים" זי"ע אומר שעבור בנים טובים כדאי לו לאדם לצום. "אז פאר גיטע קינדער שאדט נישט אמאהל א תענית'ל". וידוע כי אביו של רבי אלעזר רוקח זצ"ל צם שבע שנים ברציפות כדי לזכות לבן גדול וקדוש כזה. אבל מי שאינו יכול להתענות בפועל, הרי לו עצה טובה לבנים טובים, שהוא דבר שנצרכת עבורו סיעתא דשמיא מיוחדת: אם וכאשר מישוהו פוגע בנו, נתגבר על מידותינו ונשים מחסום לפינו. ובשמים ייחשב לנו הדבר כשלוש מאות שלושים ושש תעניות, המהוות סגולה לבנים צדיקים וטהורים.

בכמה מילים טובות ניתן לרפא שבורי לב!

בדורנו העני, עם ישראל כאוב ודווי, וכל אחד עמוס בצערו ובייסוריו. כל אחד סובר שבבית חברו מחייכים תדיר משמחה, אך אם רק יפתח את דלת זולתו, ייווכח כי מצבו של חברו גרוע ממצבו.

לדאבון הלב, המציאות מוכיחה כי ישנם אנשים שעל פי

הופעתם החיצונית לא ניתן לחלום כמה צער וכאב עוברים עליהם - אם אלו צרות הגוף ואם תחלואי הנפש. אם זה דוחק בפרנסה ואם זה צער גידול בנים. הם נשמרים שצהלתם תהיה על פניהם, אך אבלם בלבם.

במה נוכל לסייע להם? כיצד נוכל לרפא את השבר שבלבם? אומר דוד המלך עליו השלום: "נְצַר לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע וּשְׁפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה. סוּר מֵרַע וְעֵשֶׂה טוֹב בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרַדְּפֵהוּ" (תהילים לד, יד טו). ראשית "סור מרע" - שמור על פיך וסגור אותו במנעול, כי מילה רעה אחת יכולה לקרוע את לב האדם לגזרים וללוות אותו שנים ולעיתים אף למשך כל ימי חייו.

ולאחר מכן "ועשה טוב". כמה עולמות אפשר לבנות בכך שנוהגים כבוד זה בזה, לאו דווקא כלפי חבר, אלא אפילו כלפי כל יהודי באשר הוא. הצטוונו להידבק במידותיו של הקב"ה "הִרְפָּא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעֶצְבוֹתֵם" (תהילים קמז ג). ומכאן שגם אנו יכולים לרפא לבבות שבורים על ידי כמה מילים טובות שקולעות היישר למקום הנכון.

וכי יש איסור להחמיא לאדם שאיננו מכירים אותו לעומק? הלא בכמה מילים ספורות ניתן לחזק לבבות נשברים! מה כל כך קשה להרים טלפון לאדם ששידך את אחד מצאצאיו ולומר לו: "אני מכיר את מחותנך, הוא אדם טוב וישר, ביתו ראוי ומכובד!" הלוא שיחת טלפון כעין זו דורשת דקות ספורות ומביאה תועלת עצומה. ניתן לשער כי לאחר מכן יתקשר המחותן למחותנו ויספר לו את אשר שמע עליו, ועל ידי כן תרבה אהבה ואחוה בישראל!

מדוע נשאר הרבי לטובות בעיירה

הרה"ק בעל ה"דברי יחזקאל" משינווא זי"ע א נסע פעם לבקר באחת העיירות, והיה אמור לשהות בה עד יום רביעי בשבוע. בבוקרו של יום רביעי, כאשר משמשיו בקודש ובני פמלייתו עשו את ההכנות לשוב לעירם, קרא להם והודיעם שבדעתו להישאר בעיירה עד לאחר השבת.

תמהו הגבאים על מה ולמה שינה הרבי את תוכניתו והחליט להתעכב בעיירה, אך הרבי לא גילה להם את צפונות לבו, והדבר נותר כתעלומה בעיניהם.

מי ששמחו על החלטתו של הרבי היו, כמובן, בני העיירה. לאחר שכבר נערכו להיפרד בצער מן הרבי, מן השמים זיכו אותם לשהות במחיצת צדיק הדור עוד כמה ימים.

יום שבת קודש הגיע ובא. המוני בני העיירה התאספו בליל שבת קודש בבית המדרש הגדול להתפלל במחיצת הצדיק ולחזות בעבודת קדשו בעת עריכת השולחן הטהור אשר לפני ה'. לאחר שזכו להתעלות נשגבה בליל שבת במחיצת הצדיק, שבו למחרת אל בית המדרש הגדול של העיירה והמתינו לבואו של הרבי. אך אז התברר להם שהרבי לא יבוא היום לבית מדרש זה. בבוקר יום השבת, עם שחר, קרא הרבי לגבאיו והודיעם כי הוא מתכוון להתפלל היום בבית הכנסת של החייטים...

להינשא בשבוע הבא”.

תמהתי באוזניו: “אם כן עליך להודות לה’ ולשמוח שמחה גדולה, ולמה תבכה?”
אמר האב: “בשבת הקרובה ייערך ה’אויפרוף’, בני יעלה לתורה כמנהג החתנים ויתכבד ב’מפטיר”.
המשכתי לתמוה: “ומה בכך? הלא זהו מנהג ישראל מקדמא דנא”.

ואז תינה האב את צרתו בפני: “מר עלי נפשו עד מאוד, מפני שבני יקירי אינו יודע קרוא וכתוב, כי בגלל עוניי לא היה בידי לשכור לו מלמד שילמדו קרוא וכתוב. עד היום, בחסדי שמים, הצלחתי להסתייר ממחותני את החסרון הזה. אך עתה לבי מלא פחד ודאגה אם חס ושלום יאזין המחותר לברכותיו העילגות של בני ויווכח בבורותו - השידוך עלול לרדת לטמיון, ואנה אנו באים...”

“כאבו נגע ללבי” - המשיך האדמו”ר - “הרגעתי אותו ואמרת לי: ‘אל דאגה, תנוח דעתך, אני מבטיחך שהכל יעבור בשלום, ובעזרת ה’ בנך יחגוג את החתונה במועד ויזכה להקים בית נאמן בישראל”.

“באותה שעה” - אמר הרבי - “החלטתי להישאר לשבות בשבת בעיירה, כמובן בלי שאף אחד יידע את סיבת הדבר. בתפילת שחרית התעקשתי ללכת להתפלל בבית הכנסת שבו החתן יעלה לתורה. כשעלה החתן לתורה ובירך את הברכות, הרעשתי בקולי, דפקתי בידי ורקעתי ברגלי, כדי שהמחותן לא ישמע את קולו ויתפוס אותו בקלונו”.

“בחסדי שמים”, סיים הרבי, “השגתי את מבוקשי, ועתה אפשר לעזוב את העיירה בנחת ובשלווה, בידיעה שזכינו להציל את כבודו של אדם למען יוכל להקים את ביתו לכבוד ולתפארת”.
(רבי אהרון טויסיג שליט”א - כבודם של ישראל)

הגבאים והמקורבים לא ירדו לסוף כוונתו של הרבי. כלום ראוי לנטוש את חשובי הקהל ופרנסי העיר הממתינים לצדיק בבית הכנסת הגדול, ובמקום זאת להתפלל במחיצת דלת העם?! אך כיון שכך הורה להם הצדיק, בלא אומר ודברים מילאו את רצונו והוליכוהו לבית הכנסת של החייטים.

אולם פרנסי העיירה וחשובי הקהל לא ויתרו על השהות במחיצת הרבי. כששמעו שהרבי החליט לקבוע את תפילתו ביום השבת בבית הכנסת של החייטים, מיהרו לשרך את רגליהם מבית הכנסת הגדול לבית הכנסת הפשוט של החייטים שניצב בפאתי העיירה. אך בתוך תוכם נותרה הפליאה על מעשהו של הרבי, על מה ולמה בחר להתפלל עם דוקא עם דלת העם.

בעליית ה’מפטיר’ התכבד חתן צעיר שאמור להינשא בשבוע הבא. ואז התרחש לנגד עיניהם מחזה מוזר: מיד כשפתח החתן לברך את ברכת התורה, התחיל הרבי להרעיש בקולו ולדפוק בידי על השולחן ולרקוע ברגליו בקול רעש גדול, בלהט ובהתלהבות, משל הוא שרוי בעיצומה של תפילה נשגבה. וכל כך הרעיש בקולו ובדפיקותיו עד שלא נשמע קולו של החתן כלל. וכמעשהו בברכה ראשונה, כך מעשהו בברכה שניה ובברכות ההפטרות.

ויהי הדבר לפלא, על מה ולמה עשה כן הרבי. אולם ידעו כולם שאין להרהר אחר מעשי הצדיק כלום, וקיבלו את הדבר בדומיה. לאחר התפילה נכנסו המקורבים אל הקודש פנימה ולא יכלו לעצור במילים, הם פנו אל הרבי ואמרו: “רבנו הגדול, הלוא תורה היא ולימוד אנו צריכים”.

השיבם הצדיק ואמר להם: “הואיל ושאלתם, אגלה לכם. דעו כי מתחילה סברתי שאעזוב את המקום במועד, כפי שנקבע מראש. אולם זמן קצר לפני שהגיע המועד לעזוב את העיר נכנס אלי אחד מבני העיירה, יהודי פשוט, וסיפר לי בבכי תמרורים: ‘בני הגיע לפרקו וזכה להשתדך עם בת טובים, ובשעה טובה עומד

אמר לו הרופא: “במוצאי שבת לא יהיה לי זמן, וחוזן מזה אתה לא תגיד לי מה לעשות. אתה רוצה לשמור שבת? אין בעיה, תיקח את הטפסים במוצאי שבת”. הבחור התפלל בליבו תפילה קצרה, ואחר כך אמר לרופא: “אני רוצה לספר לך משהו...”

כוחה של מסירות נפש אחת

כאשר עושים לתינוק ברית מילה, חל בו בבת אחת שינוי עצום. המצב שלו מתהפך כהרף עין. לפני הברית, כל זמן שהערלה קיימת, יש לתינוק עורלת הלב. הלב שלו אטום. ברגע שמסירים את העורלה, סרה ערלת הלב, והתינוק מתקדש. הערלה קטנה מאד, ולמרות זאת השפעתה גדולה מאד. איך יכול להתרחש שינוי עצום כזה על ידי הסרה של ערלה אחת קטנה?

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כה, יא)

שינוי עצום מכח הסרת הערלה

בפרקי דרבי אליעזר מובא, שאליהו הנביא מגיע לכל ברית. ולימדונו חז”ל, שאליהו הנביא הוא פנחס בן אלעזר הכהן, אשר השיב את חמת ה’ מעל בני ישראל.

עולם היתה חזקה, והוא לא היה מוכן בשום פנים ואופן לחלל את השבת. מאחר והוא היה כריזמטי וגם נחוש מאד בדעתו, הוא החליט לארגן מרד - אף אחד לא עושה שום מלאכה בשבת! אף אחד לא יוצא לעבודה בשבת!

"המדריכים התעצבנו מאד, כמובן. בהתחלה הם ניסו לפתות בפיתויים שונים, ומאחר ולא נחלו הצלחה בכך התחילו לאיים באיומים שונים, אבל אף אחד מאותם ילדים לא הסכים לחלל את שבת.

"כאשר הסיפור חזר על עצמו בשבת שלאחר מכן, הם החליטו לברר מי עומד בראש המרד ולשלוח אותו מהמחנה, כדי שלא תהיה לו השפעה על כלל הילדים. לא לקח להם הרבה זמן כדי לקלוט שסבא שלי הוא המארגן הראשי של המרד. הם ניגשו אליו ואמרו לו: 'שמע, לך לך לישיבה בבני ברק, רק תעזוב אותנו בשקט'.

"אמר להם סבא שלי: 'אתם רוצים שאני אצא מפה? רק עם שאר החברים. אני לא יוצא מכאן בלעדיהם!'
"הם ניסו להתעקש, אבל הוא היה עקשן יותר. ומחמת השפעתו על הילדים, בשבתות שלאחר מכן כל ילדי המחנה סירבו לחלל שבת. לבסוף המדריכים נכנעו. הבינו שאין עם מי לדבר, ושחררו אותו עם כל החברים".

המשיך בחור הישיבה הצעיר ואמר: "סבי מסר את הנפש על שמירת שבת, ובפטירתו ייאלצו בני המשפחה ליהנות ממלאכה שנעשתה בשבת?!"
"אין לך ברירה", אמר הרופא והלך לו.

במוצאי שבת ניגש הבחור אל האחות, וביקש ממנה את תעודת הפטירה של הסבא. האחות חיפשה, אבל לא מצאה את תעודת הפטירה. היא חיפשה שוב, באופן יסודי יותר. הפכה הכל, ולא מצאה.

"טוב, מה הבעיה", היא אמרה, "זה נמצא במחשב".
הלכה למחשב, ומצאה שהתיקייה נמחקה. הרופא, על אפו ועל חמתו, נאלץ לכתוב את כל תעודת הפטירה מחדש.
הסבא מסר את הנפש כדי לא לחלל שבת ח"ו, והקב"ה שמר עליו גם אחר פטירתו, שלא יבואו צאצאיו למכשול בשמירת שבת. (רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

את התשובה על כך אנחנו יכולים ללמוד מ"מלאך הברית", פנחס בן אלעזר הכהן: מאה שמונים ואחד אלף יהודים צמודים לבעל פעור. וכי תיפתר הבעיה, אם אדם אחד יפסיק לחטוא? איזו משמעות יש לאדם אחד מתוך כולם?

פנחס הכהן לא עשה את החישוב הזה, אלא קינא קנאת ה', ובכך "השיב את חמתו" והציל את עם ישראל. ע"י תיקון אחד קטן של רוע - שתיקן פנחס הכהן במסירות נפש עצומה - עשה פנחס קידוש ה' גדול, ובמעשהו תיקן את הכול.

מסירות נפש של הסבא הגנה אחר פטירתו

את הסיפור הבא סיפר לי אברך חשוב ומהימן מירושלים: בחור ישיבה צעיר שהיה ליד מיטת סבו בבית החולים, כדי לסייע לו בכל מה שניתן. הבחור היה אמור לחזור לישיבתו לפני שבת, אבל מחמת סיבה כלשהי לא הגיע בן משפחה אחר להיות עם הסבא, והבחור נשאר לשהות איתו בשבת.

למרבה הצער, בעצם יום שבת קודש נפטר הסבא. הבחור הצעיר מצא את עצמו לבד ברגעים האחרונים של הסבא, בקריאת שמע וביציאת נשמה. איכשהו, הוא הצליח להחזיק מעמד ולא להישבר, אבל אז הוא ראה את הרופא מתחיל לכתוב מכתב סיכום של המחלה ותעודת פטירה.

"למה אתה כותב בשבת?" שאל הבחור בזעזוע נורא. "אל תכתוב!"

אמר לו הרופא: "במוצאי שבת לא יהיה לי זמן, וחוף מזה אתה לא תגיד לי מה לעשות. אני לא שומר תורה ומצוות, ואני אכתוב מתי שאני רוצה. אתה רוצה לשמור שבת? אין בעיה, תיקח את הטפסים במוצאי שבת".

אמר הבחור: "אני לא יכול ליהנות ממלאכה שנעשתה בשבת".
"אתה לא יכול?" הביט בו הרופא. "אתה תיהנה על אפך ועל חמתך!"

הבחור התפלל בליבו תפילה קצרה, ואחר כך אמר לרופא: "אני רוצה לספר לך משהו. סבא שלי היה ניצול שואה, והגיע כנער צעיר לארץ ישראל, עם הקבוצה שנקראה "ילדי טהרן". הוא נלקח יחד עם הנערים האחרים לאחד ממחנות העולים, ומיד התחילו המדריכים לפתות אותו ואת חבריו לחלל שבת. אמונתו בבורא

לבסוף הועלתה הבעיה של יוזם ומארגן המסיבה. מה הציק לו? מה הבעיה שלו? ובכן, שאלתו היתה: למה המשיח עוד לא בא? כולם הופתעו מעוצמת השאלה, ואחד המשתתפים שהיה צריך לתת מענה לבעיה, אמר: "האמת היא שאת התשובה נתנה לי אשתי"

נצור לשונך וקרב את הגאולה!

למה משיח לא בא?

בבית אחד גרו זוג יהודים טובים ואמידים. בבית היתה ספרייה, כמקובל בכל בית יהודי, ובין הספרים היה גם ש"ס. והנה, יום אחד נעלמה גמרא אחת מהש"ס, מסכת בבא קמא. שאלו את בני הבית מי לקח את הגמרא, ואף אחד לא ידע את התשובה. ניסו לשחזר - אולי אחד מהשכנים ביקש לשאול? אולי מישהו לקח אותה לבית הכנסת ללמוד והשאירה שם? ... הכל בא בחשבון חוץ ממה שבאמת היה: את הבית ניקתה פעם בשבוע אשה גויה, וכששמעה שמחפשים ספר, מיד אמרה שהיא לקחה אותו.

"למה לקחת את הספר?" תמחו בני הבית, והגויה השיבה: "הבאתי את הספר הזה לבעלי..."

הפליאה גברה והלכה - וכי בעלה הגוי לומד מסכת בבא קמא? מה, הוא משתתף בשיעור הדף היומי? ...

אבל ההסבר שנתנה הגויה - אלמלא שהיה מאד מביך, בודאי שהיה גורם לגלי צחוק רועמים. היא סיפרה שבעלה לא נרדם בלילות, וכמה פעמים היא ראתה שבעל הבית לוקח את הספר הזה - גמרא בבא קמא - מתיישב איתו ליד השולחן ומיד נרדם. 'חשבת', אמרה הגויה, 'החלטתי ועשיתי - לקחתי את הספר והבאתי אותו לבעלי, אמרתי לו שישב לידו ובודאי הוא מיד ירדם'...

"אם כן", אמר החבר שלי לבעל נדודי השינה, "יש לך פתרון כיצד להביא אליך את השינה, אתה תרדם ותישן טוב מאד..."

לבסוף הועלתה הבעיה של יוזם ומארגן המסיבה [בשלב זה לא ידעו שהוא כתב את הבעיה].

מה הציק לו? מה הבעיה שלו? למה הוא ביקש פתרון?

ובכן, שאלתו היתה: למה המשיח עוד לא בא?

כולם הופתעו מעוצמת השאלה, ואחד המשתתפים שהיה צריך לתת מענה לבעיה, אמר: "האמת היא שאת התשובה נתנה לי אשתי, אני רק מדבר במקומה. הוא פתח את ספר **"שמירת הלשון"**, ספר שמחירו בשוק אינו עולה על חמשה עשר שקלים, וקרא משם שורה שכתב רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל. כתוב שם שלשון הרע גורם שלא יבוא משיח!

מעניין מאד. הדברים כל כך פשוטים, הבעיה היא רק שאנשים פשוט לא שמים לב אליהם, ולא מוכנים להקדיש מחשבה, כוחות וזמן, כדי לפתור את הבעיה. אם נשמור על פינו, המשיח פשוט יבוא.

ימי בין המצרים הם גם ימי הציפיה לישועה. מתוך התבוננות בעומק הגלות, בקשיים הנוראים של עם ישראל, במצבה מעורר החמלה של ירושלים עיר הקודש, ובמיוחד בשועלים המהלכים בהר הבית מקום בית מקדשנו - צפה ועולה ביתר שאת הציפיה לגאולה, הכמיהה לישועת ה' שתחזיר אותנו לחיק אבינו ושנחדש ימינו כקדם.

ומאליה צצה ועולה במוחנו שאלה מנקרת ומציקה - למה עדיין לא בא המשיח? כל כך הרבה שנים עם ישראל מחכה לו, כל כך הרבה תפילות נשאו לבואו, ומדוע, אפוא, לא זכינו? מה חסר לנו? מה צריכים אנו לתקן?

שמעתי על כך תשובה פשוטה ותמימה, תשובה שענתה סתם אשה - לא רבנית ולא צדקת גדולה, אלא אשה רגילה, יראת שמים. ומסתבר שישנם אנשים טובים, ששאלת אי בואו של משיח צדקנו מעסיקה את ראשם לא רק בתקופת בין המצרים, אלא כל השנה, ומעשה שהיה כך היה:

כולנו מכירים את תופעות הטבע של דורנו, תופעות שקשורות למנטליות של דור. אחת מהן היא עריכת מסיבות חנוכה משפחתיות. ובכן, הסיפור התרחש שם:

מארגן המסיבה ביקש, שכל אחד מהמשתתפים יחשוב ויכתוב מה הבעיה המעיקה על חייו. ואכן, כל אחד ישב עם עצמו ועם אשתו וחשב מה הבעיה שלו. העלו בעיה, ולבסוף החליטו שבעצם היא לא כל כך בעיה. העלו בעיה אחרת, וגם אותה דחו, עד שלבסוף הוחלט והוגדר אצל כל אחד ואחד מה הבעיה המעיקה ביותר על חייו.

כל אחד מהמשתתפים תמצת את הדברים ושלחם בכתב [ללא שם מזהה כמובן] למארגן המסיבה.

סברו המשתתפים שהם כבר מוכנים למסיבה... והנה שוב מתקשר איתם - מי? ...המארגן, ומה בפיו? עכשו כל אחד יקבל דף שבו כתובה בעיה שכתב אחד המשתתפים, ועליו להמליץ על הפתרון הנראה לו.

יפה מאד. הגיעו כולם למסיבת החנוכה, וכל אחד הקריא את הבעיה שהוטל עליו לפתור. ולדוגמא החבר שסיפר לי את הסיפור, נאלץ להתמודד עם בעיה מאד קשה שהעלה אחד המשתתפים - מהי? הוא לא נרדם בלילות... ומה היה הפתרון שהציע? הוא סיפר סיפור:

כח עצום יש לשמירת הפה, לשמירת הלשון.

לפני כמה שנים השתתפתי בכנס שמירת הלשון בירושלים. בכנס השתתפו כחמשת אלפים נשים, ורבה של העיר רחובות, **רבי שמחה הכהן קוק זצ"ל**, נשא בפניהם דברים. בין הדברים הוא סיפר סיפור ששמע מרופא באחד מבתי החולים בארץ, וזהו תוכנו של הסיפור:

יום אחד הגיע לבית החולים אדם זקן עם דלקת ריאות. היה לו חום גבוה, ונתנו לו אנטיביוטיקה. אט אט ירד החום, ובדיקות הדם החלו להראות ערכים סבירים. כמובן שהוחלט לשחררו מבית החולים, ואז שוב עלה החום. התהליך חזר על עצמו - אנטיביוטיקה, בדיקות, מדדים סבירים, החלטת שחרור, ושוב עולה החום.

כך חזר הדבר על עצמו כמה וכמה פעמים, עד שהמערכות בגוף החלו לקרוס. מצבו החל להתדרדר, ונשקפה סכנה מוחשית לחייו.

בצר להם, הציעו הרופאים למשפחה תרופה שעדיין לא הוכחה כוודאית, והתרו בהם כמה וכמה פעמים שקיים סיכון בנטילת התרופה, שכן אין לה יותר מחמישים אחוזים סיכויי הצלחה, ואם יהיה כשלון - אין לחולה שום סיכוי לחיות.

אחרי התייעצות עם רבנים, החליטו בני המשפחה לתת את התרופה. למרבה הצער התרופה לא סייעה, ואף קרבה את המוות. המצב הלך והחמיר, והחולה מת.

אמנם, לא היתה זו ממש מיתה, אלא מה שמכונה בעגה הרפואית - "מוות קליני". המצב הזה נמשך כמה ימים, כשבני המשפחה ב'עידוד' הצוות הרפואי ממתנים ליציאת נשמה.

והנה, בהפתעה גמורה, פתאום פתח המת את העיניים וחזר לחיים.

כולם, ובעיקר הצוות הרפואי, היו פשוט המומים. המת קם לתחיה. כעבור כמה שבועות שוחרר הזקן מבית החולים.

לפני השחרור, ניגש בנו של הזקן למנהל המחלקה, וביקש לשוחח עמו.

"במה אוכל לעזור לך?" שאל הרופא הבכיר, והבן עמד מחויך ועליו, ואמר: "רציתי רק להגיד לך תודה, הצלתם את אבא שלי"...

הרופא לא הבין מה הוא רוצה ממנו - הלא היה כאן נס, הרופאים לא התגברו על המחלה.

הבן נכנס עם הרופא לשיחה, וסיפר לו ששמע מאביו ממש דקות אחדות לפני כן את הדברים הבאים:

"למעשה נפטרתי מהעולם הזה. הנשמה עזבה את הגוף ויצאה ממנו, ועלתה לבית דין של מעלה. כשהגעתי לשם ביקשתי רחמים שיחזירו אותי לחיים. הבטחתי שם שאם אחזור חזרה לעולם הזה, אתקן כמה דברים שעלי לתקן. אבל אמרו לי בבית דין שעכשיו כבר אין מה לעשות. 'אילו היית שם, יתכן שבקשתך היתה נשמעת, אבל אתה כבר פה, בעולם האמת, ולהחזיר אותך לשם זה כבר סיפור לא פשוט'. פתאום שמעתי שמישהו שעומד מאחורי אומר:

'אני רוצה ללמד עליו זכות - האם בית הדין מסכים?', ובית הדין השיבו שמסכימים. והוא אמר: 'אני התפללתי עם האיש הזה מדי יום בבית הכנסת במשך שלושים שנה, ומעולם לא אירע מקרה שהוא לא בא בזמן. תמיד הגיע לפני התפילה, עשה את ההכנות והופעתו והתנהגותו שימשה כסמל וכדוגמא לאחרים'. שמעו זאת בית הדין ואמרו: 'אכן, זהו מעשה טוב, אך להועיל לו היה יכול רק אם עוד היה שם, בעולם העשייה, אבל עכשיו שהוא פה, בעולם האמת, כדי להחזיר אותו לשם אין די במעשה זה'.

"ושוב שמע הזקן מישהו מדבר מאחוריו, שם בבית דין של מעלה. הוא התבונן וראה את רב בית הכנסת שבו היה מתפלל. הרב נפטר כמה חודשים קודם לכן, ובא עכשיו ללמד זכות על אחד ממתפלליו. הוא ביקש רשות מבית הדין לומר משהו, וקיבל. פתח ואמר: 'היהודי הזה הגיע בזמן לא רק לתפילות, אלא גם לשיעורים. תמידים כסדרם הקפיד להשתתף בכל אחד משיעורי התורה, ומעולם לא אירע שהחסיר או אחר'. השיבו לו בית דין של מעלה: 'זו באמת המלצה טובה מאוד, אבל בכוחה היה לסייע לו רק אילו הוא עוד היה שם, בעולם הגשמי, אבל עכשיו שהוא כבר פה בעולם העליון, אין די בהמלצה זו'.

"ואז אמר הרב: 'אני מבקש רשות להגיד עוד משהו'. 'הרשות ניתנה לו וכך אמר: 'בבית הכנסת ישנם הרבה מתפללים. ומטבע הדברים, כשיש הרבה אנשים ישנן הרבה דעות, והדבר מביא גם לכלל כעס. ישנן מריבות, תככים, ואנשים גם מדברים לשון הרע, רכילות, מזלזלים ופוגעים זה בזה. והאיש הזה, שעומד עתה לדין בפניכם, מעולם לא דיבר. הוא לא דיבר בתפילה, ולא מחוצה לה, לא לשון הרע ולא רכילות, ומעולם לא דיבר בגנותו של מישהו'...

"אם כך", אמרו בבית דין של מעלה, מדובר במשהו אחר לגמרי. האיש הזה רשאי לחזור לעולם הגשמי. אם הוא לא דיבר בתפילה ולא דיבר לשון הרע, הוא זכאי, נניח לו לשוב לשם".

את כל הסיפור סיפר הבן לרופא, והרופא - מנהל המחלקה, רצה לשמוע את הסיפור בעצמו מהחולה, ואחר כך סיפר אותו לרב קוק.

וכאן שאל הרב קוק בהרצאתו שאלה: "קשה לי להבין, אומרים על אדם שהתפלל שלושים שנה בלי לאחר אפילו פעם אחת - וכי אין די בכך? ואם זכויות אלה לא עמדו לו, וכי אין די במה שלמד כל כך הרבה תורה, בקביעות ובעקביות? ומה כן הועיל - השתיקה שלו, שהוא לא דיבר לשון הרע ורכילות במקום שאנשים כל כך נסחפים ורוצים לדבר. למה הזכות הזאת הועילה יותר מהאחרות?

"אלא", אמר הגר"ש קוק, "פה שהתפלל שלושים שנה - שר ושיבח את הקב"ה, הודה לו מקרב לבו, ביקש בקשות, אבל באותו פה גם דיבר לשון הרע, אין לו כל כך זכות. אפילו שלושים שנה של תפילה, לא מסוגלות לשנות את גזר הדין. פה שלמד עשרות שנים תורה, ועשה נחת רוח להשי"ת וקיים את העולם בהבל התורה שיצא מפיו, אבל אם דרכו יצאו גם מילים מגונות על חברים, אם

ממנו הוטחו עלבונות, ונאמרו מילים של רכילות ולשון הרע - כל הזכויות לא תועלנה לו ביום הדין.

"רק אם הפה נקי, רק אם הכלי מצוחצח ומבריק - התורה והתפילה שעברו בו מסוגלים לעמוד לזכותו של האדם בפני הדין. רק מי שנשמר מלשון הרע, יש בידו את הכח להבקיע שערים נעולים".

והרב סיים ואמר: "איך יתכן שכל כך הרבה יהודים התפללו כל כך הרבה פעמים את התפילה 'ולירושלים עירך ברחמים תשוב', ולמרות הכל המשיח עדיין לא בא? איך יתכן הדבר? אלא מפני שהפה שמתפלל את התפילות הללו לא נקי. יש בו לשון הרע ורכילות, ולכן התפילות שלו לא כל כך חזקות כדי להביא על ידן את מלך המשיח שיגאלנו. הוא אשר אמר מורנו ורבנו ה"חפץ

חיים": בגלל לשון הרע המשיח לא בא.

הגימטריה של המילים "עבד עברי", אומר רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל, שוה לגימטריה של המילה משית. יפה מאד, אבל מה בא הדבר ללמדנו? כבר אמרנו לעיל, שהמשיח יבוא כאשר יפסיקו לדבר לשון הרע. והיכן נמצאת פרשת עבד עברי לראשונה בתורה? בתחילת פרשת משפטים. ואותיות המילה 'המשפטים' הן אותיות של המילים "שמט פיהם". אומר רבי נפתלי: כאשר נקיים "ואלה המשפטים" דהיינו "שמט פיהם", אז יתקיים בנו "כי תקנה עבד עברי", שעל ידי שנצור את לשוננו יבוא משיח משיח צדקנו ויגאלנו.

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - דורש טוב בין המיצרים)

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדרך היומית

כיצד הביא הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד פרנסה לביתו?

גיטין דף נא

שאני פרנסה

כשנכנסתי לבית הרב והרבנית, ראיתי שהרב מסב ליד השולחן, מכונס אל תוך עצמו, וממתין, כנראה, לארוחת הצהריים. הרבנית הגישה לו את הלחם שזה עתה השיגה מאתנו, ואחרי שהרב טעם מפרוסת הלחם, אמרה לו הרבנית: "רציתי שגם אתה תרגיש את צערם של הילדים, כאשר אין לחם בבית ואין לי במה להשקיט את רעבונם", היא פרצה בבכי, והמשיכה לדבר אל הרב מנהמת ליבה הכואב: "גם את הלחם הזה שאתה אוכל, השאלתי מהשכן ר' ישראל יעקב..."

כשמוע הרב את דברי הרבנית, הזדרז לאכול שיעור, בירך ברכת המזון, ואמר כמדבר אל עצמו: "חשבתי שגם לה יש ביטחון כמוני, עתה שמתברר שלא כן, עלי לצאת ולחפש פרנסה", תוך כדי הדברים עטה ר' חיים את מעילו על כתפיו ויצא מהבית.

סקרנותי גברה - ממשיך השכן ר' ישראל יעקב ישראל לספר - כיצד יחפש ר' חיים פרנסה? החלטתי ללכת אחריו, ר' חיים הולך בסמטאות השכונה ואני בעקבותיו, נצמד אל הקיר לבל ירגיש בי. והנה אני רואה כי לפתע, מתכופף ר' חיים ומרים משהו מהרצפה. הזדרזתי תיכף לראות מהו הדבר שהרים, ולתדהמתי ראיתי שאלו היו שני נפוליון זהב. ברגע זה הרגיש בי ר' חיים, ואמר בשלוות נפש: "נו, אפשר כבר לחזור הביתה, יש לי כבר ב"ה פרנסה..."

(הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א)

בעל בטחון גדול היה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, ואף בתקופות בהן פרנסתו היתה בדוחק רב, לא שם מבטחו אלא בהקב"ה. כאשר לא יכול היה לשאת את צערם של אשתו ובני ביתו, היה נושא לבו לשמיים ולוחש תפילה: "ריבוננו של עולם! אינני רוצה להתפלל שתזמין לי ממון, כי אינני חפץ במתנת חנם. לבקש שאמצא אבדה איני רוצה, כי ע"י כך יצטער אחד מבריותיך, שיאבד לו דבר מה. אלא כל תפילתי שתתן בליבה של אשתי מדת ביטחון בך יתברך, שתמציא לנו די צרכינו..."

ה' שמע את תפילתו של ר' חיים, וכל ימיה לא התאוונה הרבנית, על המחסור בפרנסה שהיה מנת חלקם. אך פעם אחת, כבר לא יכלה יותר לשאת את סבלם של ילדיה הקטנים, שרעבו לחם, והיא לא יכולה למלאות את מבוקשם, ועל פעם זו סיפר שכנם של משפחת זוננפלד, הרה"ר ישראל יעקב ברנשטיין זצ"ל: יום אחד בשעות הצהריים, דפקה הרבנית על דלת ביתנו, וכשהעצבות ניכרה היטב מבין עיניה, ביקשה בביישנות שנשאל לה ככר לחם לארוחת הצהריים. לא היתה זו בקשה רגילה, כי מעולם נהגה להשאל מהשכנים דבר.

אחר שמילאתי את מבוקשה ומסרתי לה את כיכר הלחם, החלטתי שאעקוב אחרי הרבנית, אולי אזכה להבין מה יום מיומיים, מדוע חרגה הרבנית ממנהגה וביקשה מאתנו כיכר לחם, וגם מה פשרה של העצבות הגדולה שהורגשה על פניה.

תנאי לשימוש בבית כנסת לצורכי חול - האם ולמה הוא מועיל?

ולדעת כמה מהאחרונים מותר להשתמש בו אף בשעה שהוא בנוי, ויתכן שאף בארץ ישראל. ולצורכי חול המהוים זלזול בקדושת המקום, כגון שיחה בטלה, אסור לכל הדעות להשתמש בו אף לאחר שנחרב.

[שו"ע קנא, יא, משנ"ב לד ו'לח, שעה"צ כ, וביה"ל ד"ה אבל בישובו, ד"ה לא מהני, וד"ה אבל בבתי]

בית הכנסת שהתנו בשעת בנייתו שיהיה מותר להשתמש בו לצורכי חול - מותר להשתמש בו לצורכי חול שאין בהם 'קלות ראש' וזלזול בקדושת המקום, (ויש חולקים). ולצורכי חול שיש בהם קלות ראש, כגון אכילה ושתייה: לדעת השולחן ערוך מותר להשתמש בו רק לאחר שנחרב, ורק בבתי הכנסת שבחוץ לארץ.

מבנה ארעי של בית הכנסת - האם חלה עליו קדושה?

כבית כנסת רק עד למועד מסוים - מותר להשתמש בו לדברי חול; אך כל עוד משתמשים בו כבית כנסת, ראוי להחמיר ולא להשתמש בו לדברים שיש בהם זלזול במקום המיועד לתפילה.

[ביה"ל קנא, יא, ד"ה להשתמש בו; בו"מ דרשו, 59 ר'61; וראה שם קנ, 2]

מבנה המשמש לתפילה וללימוד תורה, אשר התנו בשעת בנייתו שלא תחול עליו קדושת בית הכנסת ובית המדרש - מותר להשתמש בו לכתחילה לדברי חול, ואף בשעה שהוא בנוי, כיון שאינו נחשב כלל לבית הכנסת, ואף אין מקיימים בבנייתו את מצות בנין בית הכנסת. וכן במקרה שהתנו על מבנה שימש

הסבו דירת מגורים לבית כנסת - מה דין הדירות שמעליה?

אמבטיה, או חדרי שינה, בשטח שמעל בית הכנסת, ובמיוחד בשטח שמעל ארון הקודש. ונחלקו הפוסקים אם חומרא זו היא רק ביחס לקומה הצמודה לבית הכנסת, או גם ביחס ליתר הקומות שמעליו.

[שו"ע קנא, יב, ומשנ"ב מא; וראה שם מב; בו"מ דרשו, 63 ר'66; וראה שם, 70]

מותר להסב דירה בבנין מגורים לבית כנסת, אף שבקומה שמעליה יש דירה שבה בית הכסא, אמבטיה וחדרי שינה; ובהתאם, מותר לדור מעליה כרגיל. ויש מחמירים שלא להסב דירה כזו לבית כנסת, ושלא לדור מעליה אם הוסבה לבית כנסת; ויש שכתב שהמנהג להתמיר כדעתם, ולא להעמיד בית הכסא,

* אין להכניס סכין לבית הכנסת, משום שהתפילה מאריכה ימיו של אדם, והסכין מקצרתם. ואם היא מכוסה מותר להכניסה; וכדין סכין, כך דין כלי נשק המצויים בזמננו, כגון אקדח ורובה. ויש שאוסרים מטעם זה גם תפילה שלא בבית הכנסת בשעה שתלויים על הגוף סכין או כלי נשק מגולים. ויש מתירים.
* אחד מפוסקי זמננו נשאל בנוגע לנקיון אבני הכותל המערבי והסרת העשבים שצמחו עליהן. והשיב כי מן הדין הדבר מותר, אך אין ראוי לעשות כן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לענות 'ברוך הוא וברוך שמו' בהבדלה?

ברוך הוא וברוך שמו, יצא ידי חובת הברכה. ונחלקו הפוסקים אם מותר לכתחילה לענות ברוך הוא וברוך שמו בעת שמיעת ברכות התורה וההפטרה.

[שו"ע קכד, ה, ומשנ"ב כא; ב"מ דרשו, 34, 36 ו-39]

בכל ברכה שאדם שומע, צריך לומר לאחר גמר הזכרת שם ה' "ברוך הוא וברוך שמו". ואסור לומר זאת בשעה שאסור להפסיק בדיבור, כגון באמצע פסוקי דזמרה, קריאת שמע או הלל. וכן אין לומר זאת בעת שמיעת שם ה' בברכה שיוצאים ידי חובתה בשמיעה מפי אחר, כגון כששומע הבדלה; ובדיעבד, אם אמר

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666